

Uzasadnienie braku konieczności przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Projekt **Strategii Rozwoju Terytorialnego Partnerstwa „Razem dla wspólnego rozwoju” na lata 2022 – 2030** określa kierunki strategicznego rozwoju szczególnej formy współpracy międzysamorządowej, jaką jest partnerstwo gmin, obejmujące gminy: **Trzciel, Pszczew, Przytoczna, Szczaniec, Babimost, Zbąszynek, Kargowa, Trzebiechów, Bojadła** w perspektywie najbliższych lat. Dokument ten stanowi wyraz współpracy samorządów lokalnych na rzecz zintegrowanego planowania rozwoju, ale jest też uzupełnieniem obowiązujących lokalnie, w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego, gminnych strategii rozwoju, jak i dziedzinowych, wieloletnich oraz średnio- i krótkookresowych dokumentów o charakterze strategicznym.

Projekt Strategii terytorialnej sporządzony został zgodnie z zapisami ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (tzw. ustawa wdrożeniowa).

Opracowanie dokumentu poprzedziło sporządzenie diagnozy obszaru Partnerstwa i zawiera on wnioski z przeprowadzonej diagnozy, cele strategiczne, kierunki działań i oczekiwane rezultaty, model struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na obszarze Partnerstwa, obszary strategicznej interwencji, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych oraz określa ramy finansowe i źródła finansowania.

Wizja obszaru Partnerstwa brzmi następująco:

Partnerstwo „Razem dla wspólnego rozwoju” to zintegrowana funkcjonalnie, przestrzennie i społecznie przestrzeń współpracy samorządów lokalnych, animująca rozwój obszaru bazując na odnawialnych źródłach energii, zapewniająca mieszkańcom i przedsiębiorcom wysoki poziom zróżnicowanych usług publicznych, umożliwiająca wszechstronny wzrost gospodarki opartej o prężne małe i średnie przedsiębiorstwa zaangażowane w rozwój lokalnych środowisk, a także, czerpiąca z wielowiekowego dziedzictwa kulturowego

i bogatych zasobów naturalnych, rozpoznawalna w regionie i kraju marka turystyczna i osadnicza.

Już zatem w wizji rozwoju Partnerstwa **podkreślono nastawienie na poszanowanie walorów przyrodniczych**, oparcie rozwoju na odnawialnych źródłach energii oraz dbałość i troskę o zasoby naturalne, których obecność i ich zachowanie na obszarze Partnerstwa stanowiąc powinny podstawowe wartości determinujące dalszy rozwój tworzących Partnerstwo wspólnot samorządowych.

Misja Partnerstwa została określona jako ***Tworzenie atrakcyjnych warunków do rozwoju turystyki i przedsiębiorczości opartej na innowacjach z poszanowaniem środowiska, zapewnienie dobrych warunków do zamieszkania, podniesienie poziomu życia mieszkańców, zapewnienie wysokiej jakości edukacji i usług dla mieszkańców oraz nowoczesnej infrastruktury.***

Cel nadrzędny (misja) Partnerstwa został określony w kontekście zrównoważonego rozwoju, a zatem również w tym aspekcie uwypuklona jest troska o zachowanie dziedzictwa naturalnego i kierowanie polityką rozwoju w trosce o stan środowiska.

Dokument zawiera 3 cele strategiczne Partnerstwa:

CEL STRATEGICZNY 1- Wykorzystanie potencjałów lokalnego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Partnerstwa

CEL STRATEGICZNY 2 - Ochrona i zagospodarowanie zasobów naturalnych Partnerstwa w celu adaptacji do zmian klimatycznych

CEL STRATEGICZNY 3 - Poprawa jakości życia mieszkańców Partnerstwa

Zaplanowane w ramach w/w realizacji celów operacyjnych projekty strategiczne, nie mieszczą się w katalogu przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymienionych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

1) Charakter działań przewidzianych w Strategii:

- a) stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć:

Dokument Strategii określa kierunki działań strategicznych w ramach 3 głównych celów strategicznych główne projekty strategiczne jako operacjonalizację kierunków strategicznych. W zapisach brak jest konkretnych lokalizacji czy warunków technicznych, w tej kwestii dokument tylko wskazuje kierunki zrównoważonego rozwoju obszaru Partnerstwa. Wobec powyższego, **dokument nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji zadań** mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w tym na obszary Natura 2000.

Strategia jest dokumentem ogólnym określającym preferowane kierunki rozwoju Partnerstwa i planowane kierunki interwencji. Dokument nie wskazuje lokalizacji, skali, zakresu oraz planu konkretnych inwestycji/projektów i ich budżetu, które mają służyć osiągnięciu celów. Zawarte zatem w dokumencie kierunki działań i projekty strategiczne nie dają podstawy prawnej do ich wykonania. Skonkretyzowanie poszczególnych projektów strategicznych nastąpi stosowanie do etapu ich realizacji. Założono, iż realizację celów zawartych w projekcie Strategii zapewnią dokumenty wdrożeniowe, które stanowić będą odrębne opracowania, wskazujące konkretne rozwiązania i zadania do realizacji. Wskazane w projekcie Strategii działania nie wyznaczają ram dla realizacji przedsięwzięć mogących powodować prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożenia dla środowiska i ryzyka dla zdrowia ludzi. W przypadku, gdyby faktyczna realizacja którejkolwiek z planowanych inwestycji choćby potencjalnie mogła znacząco oddziaływać na środowisko wnioskodawca/inwestor będzie zobowiązany do uzyskania uprzednio decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Zaplanowane działania mają na celu ożywienie społeczno-gospodarcze i ich realizacja nie będzie prowadzić do negatywnego wpływu na jakiegokolwiek komponenty środowiska. Zadania będą realizowane z najwyższą ostrożnością i poszanowaniem środowiska naturalnego, z uwzględnieniem właściwych przepisów prawnych, konsultacji, opinii i analiz wpływu lokalizacji oraz wpływu funkcjonowania inwestycji na zdrowie i życie ludzi oraz środowisko naturalne.

b) powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach:

Cele wskazane w dokumencie wynikają z obowiązujących aktów prawnych, programów wyższego rzędu oraz dokumentów planistycznych na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym. W szczególności działania są zgodne z:

- Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030,
- Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego,
- Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030),
- Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030,
- Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (2030),
- Krajową Polityką Miejską 2030.

Warto zauważyć, że działania (projekty) zaplanowane do realizacji na podstawie strategii będą przeznaczone do finansowania głównie z programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027, który został poddany procedurze oceny oddziaływania na środowisko. Pismem z dnia 21 kwietnia 2022 (znak WZŚ.410.125.2022.DT) Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska pozytywnie zaopiniowała projekt programu FEWL 21-27 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. Pozytywną opinię wydał również Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem z dnia 11 maja 2022 (znak NZ.9022.175.2022.AD).

- c) przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska:

Zrównoważony rozwój definiuje się jako rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje integrowanie działań mających na celu wzrost gospodarczy oraz działań społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej i trwałości podstawowych procesów przyrodniczych w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania potrzeb społeczności lub obywateli, zarówno współczesnego, jak i przyszłych pokoleń. Przedmiotowy dokument wskazuje cele i kierunki działań w sferze społeczno-gospodarczej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Wskazane działania ściśle korelują z założeniami zrównoważonego rozwoju w aspekcie ochrony środowiska oraz wypełniają zobowiązania w stosunku do regulacji prawnych Unii Europejskiej. Ponadto w ramach kierunków strategicznych Partnerstwa znajdują się m.in. rozwój odnawialnych źródeł energii (np. fotowoltaika), szereg działań związanych z przystosowaniem Gmin Partnerstwa do zmian klimatu, rozwój zero- i niskoemisyjnego transportu oraz niezbędnej do tego infrastruktury (rozbudowa dróg i ścieżek rowerowych oraz chodników), dbanie o bezpieczeństwo i utrzymanie wysokiej jakości środowiska, w tym jakości powietrza i in. W zakresie wspierania zrównoważonego rozwoju oraz wdrażania prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska, realizacja zapisów projektu Strategii wspierać będzie efektywność podejmowanych interwencji w ramach dokumentów wyższego szczebla.

- d) powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska:

Wszystkie zdefiniowane w Strategii cele strategiczne wraz z przypisanymi do nich celami operacyjnymi i kierunkami działań mają nadrzędną zasadę ochrony środowiska i poszanowanie prawa przyszłych pokoleń do korzystania ze środowiska przynajmniej w takim samym

zakresie. W szczególności warto jednak zwrócić uwagę na projekty strategiczne związane z rozbudową infrastruktury transportowej skupione wokół transportu zero- i niskoemisyjnego, rozwój odnawialnych źródeł energii, inwestycje w infrastrukturę zapewniającą rozwój retencji wód czy projekty dostosowujące miejscowości położone na obszarze Partnerstwa do zmian klimatu. Zaplanowane działania są powiązane z problemami w zakresie ochrony środowiska i służą ich niwelowaniu. Jednocześnie żadne z zaplanowanych działań nie mieści się w wykazie przedsięwzięć mogących oddziaływać szkodliwie na środowisko, przynajmniej nie w zakresie parametrów, które potencjalna inwestycja mogłaby przyjąć. Projekt Strategii nie zawiera inwestycji, które założeniach mogłyby przybliżyć się do parametrów zadań inwestycyjnych określonych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

2) Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko:

- a) prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań:

Prawdopodobieństwo występowania oddziaływań na środowisko dla przedsięwzięć inwestycyjnych i nieinwestycyjnych wydaje się być bardzo niewielkie. Realizacja zadań wskazanych w dokumencie będzie rozłożona w czasie i przestrzeni. Oddziaływanie będzie miało charakter krótkoterminowy, a uciążliwości mogą wynikać jedynie z prowadzonych robót, np. hałas spowodowany czasowym wykorzystaniem sprzętu czy maszyn w fazie inwestycyjnej. Po zakończeniu inwestycji wystąpi oddziaływanie wtórne: poprawa ładu przestrzennego, poprawa parametrów środowiska oraz ogólnej estetyki obszaru Partnerstwa. Planowane działania nie ustalają także warunków dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

- b) prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych:

Nie przewiduje się możliwości wystąpienia skumulowanego oddziaływania na środowisko w trakcie realizacji, jak i eksploatacji zrealizowanych jakichkolwiek inwestycji, a także oddziaływań transgranicznych jakichkolwiek przedsięwzięć ujętych w Strategii. Wszystkie zaplanowane działania mają wybitnie lokalny charakter, a ich skala wyklucza jakiegokolwiek transgraniczne oddziaływanie.

- c) prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska:

Nie przewiduje się możliwości wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska. Aby zapewnić jak najmniejszą ingerencję zaplanowanych inwestycji w środowisko przyrodnicze, w trakcie realizacji prac będą przestrzegane obowiązujące normy i przepisy w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego oraz przepisy BHP, a także zapewniona zostanie ochrona dla osób oraz własności publicznej poprzez unikanie uciążliwości, skażenia środowiska i hałasu.

Większość działań zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie będzie miała charakter co najmniej neutralny dla środowiska. Część inwestycji (głównie budowa, rozbudowa czy modernizacja obiektów infrastruktury liniowej) może potencjalnie negatywnie oddziaływać na środowisko, ale będzie to oddziaływanie krótkotrwałe i przejściowe, związane z prowadzeniem określonych prac inwestycyjnych. Inwestycje nie będą miały zatem długotrwałego negatywnego wpływu na środowisko oraz zdrowie ludzi, zarówno w fazie realizacji, jak i eksploatacji.

3) Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko:

- a) obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu:

Strategia Partnerstwa „Razem dla wspólnego rozwoju” jest dokumentem obejmującym teren całego Partnerstwa, w tym obszary o ważnym znaczeniu dla dziedzictwa kulturowego i historycznego (tj. obiekty dziedzictwa materialnego) oraz obszary o szczególnych właściwościach naturalnych. Jednakże, obowiązek uzgadniania wszelkich prac inwestycyjnych w ww. strefie ze służbami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków eliminuje wystąpienie negatywnego wpływu przewidzianych inwestycji na zachowanie dziedzictwa kulturowego. Prace związane z realizacją projektów zostaną przeprowadzone w sposób wywierający potencjalnie negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze, jedynie w procesie realizacji prac inwestycyjnych. Jednakże po zakończeniu realizacji inwestycji wpływ na środowisko przyrodnicze będzie co najmniej neutralny, a dla części zaplanowanych przedsięwzięć będzie on pozytywny (np. ograniczenie hałasu, emisji zanieczyszczeń do atmosfery).

- b) formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym.

Na obszarze Partnerstwa występują **różnorodne formy ochrony przyrody**. Zaliczyć można do nich m.in.: parki krajobrazowe (2), obszary chronionego krajobrazu (9), Obszary Natura 2000 (8) rezerваты przyrody (9), użytki ekologiczne (27), zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (1) i pomniki przyrody (121).

Wszelkie zaprojektowane działania nie będą wpływały negatywnie na obecne na obszarze Partnerstwa formy ochrony przyrody czy też występujące na jego terenie cenne gatunki i siedliska.

Podsumowanie

Strategia Partnerstwa „Razem dla wspólnego rozwoju” **nie zawiera przedsięwzięć mogących znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko**. Dokument nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji zadań mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w tym na obszary Natura 2000. Dokument ma charakter lokalny, prezentuje strategiczne podejście terytorialne i zintegrowane do programowania rozwoju i prowadzenia polityki lokalnej. Jego kierunki rozwoju są spójne z zapisami dokumentów strategicznych o charakterze regionalnym (m.in. ze Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030), krajowym i europejskim. Dokument uwzględnia aspekty środowiskowe, wspiera zrównoważony rozwój oraz wdrażanie prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska. Podkreślić należy, że duża część z zaplanowanych przedsięwzięć będzie mieć co najmniej neutralny, a wiele przedsięwzięć będzie miało pozytywny wpływ na środowisko, a wszystkie inwestycje realizowane będą z poszanowaniem środowiska naturalnego. Jedną z podstawowych zasad ujętych w Strategii jest zasada zrównoważonego rozwoju sprowadzająca się do uznania nadrzędności wymogów ekologicznych w stosunku do procesów rozwoju społeczno-gospodarczego i zagospodarowania przestrzeni miejscowości. Warunkiem rozwoju jest zachowanie istniejących zasobów środowiska oraz dobry stan czystości środowiska przyrodniczego.

Warto zauważyć, że działania (projekty) zaplanowane do realizacji na podstawie Strategii będą przeznaczone do finansowania głównie z programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027, który został już poddany procedurze oceny oddziaływania na środowisko. Pismem z dnia 21 kwietnia 2022 (znak WZŚ.410.125.2022.DT) Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska pozytywnie zaopiniowała projekt programu FEWL 21-27. Pozytywną opinię wydał również Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem z dnia 11 maja 2022 (znak NZ.9022.175.2022.AD).

Wobec powyższego można przyjąć, że pozytywne opinie przywołane powyżej obejmują już projekty przewidziane do realizacji w ramach przesłanej do zaopiniowania strategii terytorialnej.

Burmistrz Trzciana
Jacek Ignorek